

Kommunrevisorerna granskar

UMEÅ KOMMUN
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Grundläggande granskning 2022

Innehållsförteckning

Årlig grundläggande granskning	3
1. Inledning och bakgrund.....	3
2. Resultat av granskningen	7
3. Sammanfattade bedömning.....	9
Bilaga 1. Utökning inom ramen för den grundläggande granskningen – överförmyndarnämndens systemstöd.....	10
1. Inledning.....	10
2. Sammanfattning.....	11
3. Granskningsresultat	12

Årlig grundläggande granskning

1. Inledning och bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisorerna ska årligen granska verksamheten inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionssed. Enligt kommunallagen (12. kap 1 §) är revisionens uppgift att pröva om:

- Verksamheten sköts ändamålsenligt
- Verksamheten ur ekonomisk synvinkel sköts tillfredsställande
- Räkenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av såväl en grundläggande granskning som av ett antal fördjupade granskningar. Den grundläggande granskningen är den löpande granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder, och består av tre delar:

- granskning av delårsrapport och årsredovisning
- granskning av måluppfyllelse
- granskning av intern styrning och kontroll

Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en fortlöpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan. Den grundläggande granskningen kommer att fortgå fram till revisionens slutliga bedömningar i revisionsberättelsen rörande 2022.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Den grundläggande granskningen är en översiktlig granskning som syftar till att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Detta för att säkerställa att de lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Den grundläggande granskningen syftar därmed till att ge en översiktlig bild av styrelse och granskade nämnder och en tillräcklig grund för de bedömningar som görs inför ansvarsprövningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?
- Har nämnden säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?
 - Vidtar nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser?
- Har nämnden en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?
- Är nämndens beslutsunderlag och protokoll tydliga och ändamålsenliga?

1.2 Avgränsningar

Granskningen avser överförmyndarnämnden och är avgränsad till verksamhetsåret 2022. Granskningen färdigställs och avslutas därmed först efter att styrelse och nämnder behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2022.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen (2017:725)
- Strategisk plan 2016–2028
- Riktlinjer för aktiverade styrning (2021-03-09)
- Planeringsförutsättningar, budget och investeringar 2021–2024
- Riktlinjer för intern styrning och kontroll (2011-09-26)
- Nämndernas reglementen

1.3.1 Reglemente för överförmyndarnämnden

Nämnden ansvarar för att överförmyndarverksamheten bedrivs i enlighet med bestämmelserna i föräldrabalken och andra författningar som reglerar frågor knutna till överförmyndarverksamhet. Nämnden har till huvudsaklig uppgift att:

- besluta om förordnande och entledigande av gode män och förvaltare,
- ta till vara den enskildes intresse genom kontroll av förmyndarnas, gode männens och förvaltarnas förvaltning,
- lämna information till allmänheten,
- att ansvara för ärenden som enligt lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn stadgas för överförmyndaren.

1.3.2 Planeringsprocess och uppföljning

Efter kommunfullmäktiges beslut om samtliga nämnders och inriktning under juni månad ska nämnder/styrelser anta verksamhetsplaner och en internbudget inför kommande verksamhetsår. Verksamhetsplaner och nämndsbudget ska beskriva hur nämnder avser verkställa:

- Nämndens grunduppdrag och övriga åtaganden enligt kommunfullmäktiges reglemente
- Mål och tilläggsuppdrag ställda till nämnd i beslutade planeringsdirektiv och budget

Nämnden genomför därefter verksamheten i enlighet med upprättad och fastställd verksamhetsplan och nämndsbudget.

Nämnder och styrelser ska kontinuerligt följas upp. Detta i syfte för att följa måluppfyllelse av verksamheternas kvalitet och utveckling. Uppföljningen ska bland annat ske genom:

- Verksamhetsuppföljning genom månads, tertial och årsbokslut
- Uppföljning av internkontroll

1.3.3 Riktlinjer för internkontroll

Kommunens dokument för riktlinjer för intern kontroll som antogs i september 2011, specificerar att kommunens samtliga verksamhetsområden ska tillämpa dessa riktlinjer. I dokumentet framgår att följande moment ska tillämpas av verksamheterna:

Risakanalys

En riskanalys ska göras i syfte att identifiera omständigheter som utgör risk att verksamheterna inte bedrivs enligt lagar och regler samt verksamhetens krav.

Kontrollåtgärder

Vid behov ska åtgärder tas utifrån resultatet av riskanalysen som förhindrar att verksamhetens krav inte uppfylls.

Uppföljning

Verksamheterna ska systematiskt och regelbundet följa upp, bedöma och avrapportera den interna kontrollen.

Dokumentation

Risakanalysen, kontrollåtgärder samt uppföljningen och bedömningen ska dokumenteras.

Rapportering

I samband med inrapportering av bokslut ska nämnderna/styrelserna rapportera till kommunfullmäktige huruvida deras internkontroll har varit tillräcklig.

1.4 Genomförande

Den grundläggande granskningen har genomförts av de förtroendevalda revisorerna tillsammans med sakkunnigt stöd från EY. Granskningen har genomförts genom dialogmöten, bedömning av styr- och uppföljande dokument samt protokollsgranskning.

Dialogmöten

Revisorerna genomför dialogmöten med styrelse och nämnders presidier under våren 2022. Dialogmöte genomförs med hela styrelsen och nämnder (förutom PN, BRN och VN) under höst/vinter 2022. Frågeställningarna vid dialogen utgår från de områden som identifierats i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys.

Dokumentstudier

För att få en helhetsbild av styrelsens/nämndens arbete, kompletteras dialogen med insamling, genomgång och analys av relevanta styr- och uppföljningsdokument (budget, reglemente, uppdragsplan, verksamhetsuppföljning per T1, T2 och årsbokslut, riskanalys, internkontrollplan etc.).

Protokollsgranskning

De förtroendevalda revisorerna följer styrelse och nämnder löpande, utifrån sina bevakningsansvar för nämnder, genom bland annat protokollsgranskning. Bevakningen rapporteras löpande på revisorernas sammanträden. Protokollsgranskningen dokumenteras på ett av revisorerna överenskommet sätt.

Protokollsgranskningen syftar bland annat till att revisorerna ska få en god uppfattning om vad som tas upp och beslutas i styrelse och nämnder, dess följsamhet till mål och uppdrag samt att notera

viktiga iakttagelser utifrån såväl genomförd riskanalys som hur nämnden agerar vid eventuella avvikelser eller i övrigt utför sin styrning, uppföljning och kontroll.

Utökad granskning

Överförmyndarnämndens systemstöd

Den utökade granskningen har genomförts dels genom en kartläggning av tillgängliga systemstöd, dels genom intervjuer med företrädare för verksamheten. Kartläggningen består i att översiktligt undersöka vilka systemstöd som erbjuds på marknaden och i vilken utsträckning med jämförbara kommuner använder dem.

Intervjuer har genomförts med överförmyndarnämndens presidium och överförmyndarchef.

Den utökade granskningen rapporteras i bilaga 1.

Analys, bedömning och rapportering

När verksamhetsåret är slut, sammanställs resultatet och en sammanfattande analys och bedömning görs. Detta sammanställs i en rapport per nämnd. Den slutliga rapporten sammanställs först efter att respektive styrelse/nämnd behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2022. Detta för att säkerställa att granskningen omfattar hela granskningsåret.

2. Resultat av granskningen

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende nämndens verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och interna kontroll under 2022.

2.1 Styrning och uppföljning av verksamhet

Kontrollpunkt	Kommentar
Beslutat om verksamhetsplan utifrån fullmäktiges mål	Uppdragsplan beslutades av nämnden 2021-12-08 § 167
Beslutat om indikatorer för att mäta måluppfyllelsen	Uppdragsplan innehåller ett styrkort med mål och resultatmått
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en delårsrapport	Verksamhets uppföljning januari till april 2022 beslutades av nämnden 2022-05-18 § 85 Verksamhetsuppföljning januari till augusti 2022 beslutades av nämnden 2022-09-14 § 116
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en årsrapport	Rapport överförmyndarnämnd januari – december 2022 beslutades av nämnden 2023-02-15 § 22
När måluppfyllelse avseende verksamhet	Verksamheten bedömdes nå nämndens mål. Noterbart är att bedömningen genomfördes till och med 22-09-30
Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende verksamhet	Ej tillämpligt.

Svårigheter att rekrytera gode män och förvaltare orsakar långa väntetider för personer som har behov av gode man/förvaltare. Rekrytering klar av förvaltare till förvaltarenheten Umeå vilket innebär att nämnden kan minska väntetider för god man/förvaltare. Uppdaterat avtal mellan överförmyndarnämnden och förvaltarenheten Miljö- och hälsoskydd fastslaget 2022-08-01.

2.2 Styrning och uppföljning av ekonomi

Kontrollpunkt	Kommentar
Upprättat en budget för innevarande år inom tilldelad ram	Beslut om detaljbudget 2022 av nämnden under sammanträdet 2021-10-27 § 144
Följt upp ekonomin i tertialrapporter	Uppföljning vid nämndssammanträden per tertial 1, 2 och 3
Följt upp ekonomin i en delårsrapport	Uppföljning i regiongemensam och Örnsköldsviksspecifik Ekonomirapport tertial 2, beslutat av nämnden 2022-09-14 § 117–118
Följt upp ekonomin i en årsrapport	Rapport överförmyndarnämnd januari – december 2022 beslutades av nämnden 2023-02-15 § 22
När måluppfyllelse avseende ekonomi	Följs upp vid nämnden 2023-02-15 § 23–24
Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende ekonomi	Ej tillämpligt.

Överförmyndarnämnden redovisar för 2022 en positiv budgetavvikelse på 1 602 tkr. Årets överskott är främst hänförligt till kostnader för arvoden till godemän som redovisar 1 185 tkr lägre kostnader än budget, kostnaderna är i nivå med utfallet 2021.

Ekonomi följs upp i en specifik rapport för Örnsköldsvik. Kostnaderna för verksamheten i Örnsköldsvik är 4 667 tkr vilket är 267 tkr lägre än budget. Avvikelsen avser kostnader för Optio som uppgår till 759 tkr. Kostnaderna för Optio har minskat med 174 tkr jämfört med 2021.

Utredning kring inkludering av Örnsköldsviks personalkostnader i fördelningsnyckel har lyfts till kommunchefer och regionrådet. Nuvarande fördelningsnyckel kan ej användas då kranskommunernas kostnader då skulle öka.

2.3 Intern kontroll

Kontrollpunkt	Kommentar
Beslutat om internkontrollplan	Internkontrollplan beslutad av nämnden 2021-12-08 § 168
Värderat identifierade risker	Presidiet har identifierat kontrollområden. Utifrån dessa kontrollområden har det genomförts en riskbedömning. Riskbedömningen har analyserats och förslag till åtgärder finns framtagna och presenterade i internkontrollplanen.
Internkontrollplanen tydliggör - vilka risker som ska kontrolleras - kontrollmetod - vem som är ansvarig för kontroll - när i tid kontroll sker	Framgår av internkontrollplan
Följt upp internkontrollplanen	Uppföljning varje tertial. Vi noterar att samtliga planerade egenkontroller inte har genomförts.
Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	Åtgärder framgår vid tertialuppföljningar

Sammanlagt fem risker identifierade i nämndens internkontrollplan. Risken med högst riskvärde är "Svårigheter att rekrytera nya ställföreträdare" vilken åtgärdats med bland annat rekrytering av förvaltare till förvaltarenheten.

Under året har Länsstyrelsen i Norrbotten genomfört en inspektion av nämndens verksamhet. Revisionen noterar att flera identifierade brister rör nämndens interna kontrollarbete och avser att följa nämndens hantering framgent.

3. Sammanfattade bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår översiktliga granskning av överförmyndarnämnden är att nämnden har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi. Vidare bedömer vi att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Bedömning
Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?	<p>Vi bedömer att nämnden har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att nämnden har arbetat utifrån reglementet och antagit en uppdragsplan med mätbara indikatorer. Nämndens måluppfyllelse är tillräcklig.</p>
Har nämnden säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?	<p>Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamhetens resultat och ekonomi.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att nämnden har följt upp ekonomin i enlighet med fullmäktiges styrprinciper.</p>
Har nämnden en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?	<p>Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig intern kontroll.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att nämnden har följt fullmäktiges riktlinje för intern kontroll. Nämnden har upprättat en internkontrollplan vilken har följts upp löpande under året.</p>
Är nämndens beslutsunderlag och protokoll tydliga och ändamålsenliga?	<p>Vi bedömer att nämndens beslutsunderlag och protokoll är tydliga och ändamålsenliga.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att det inte har framkommit några väsentliga avvikelser kopplat mot protokollens tydlighet och ändamålsenlighet.</p>

Umeå mars 2023

Samuel Larsson

Verksamhetsrevisor, EY

Petter Frizén

Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Bilaga 1. Utökning inom ramen för den grundläggande granskningen – överförmyndarnämndens systemstöd

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisionen har i tidigare granskningar noterat att överförmyndarnämndens verksamhet fortsatt är förhållandevis manuell. Generellt sett medför manuell hantering större risker kopplat till bland annat rättssäkerhet. Nämndens och verksamhetens företrädare har påpekat att de systemstöd som finns på marknaden inte möter verksamhetens behov och/eller håller tillräcklig kvalitet.

1.2. Revisionsfrågor

Följande frågor besvaras inom ramen för denna utökade grundläggande granskning:

- ▶ Har nämnden säkerställt en tillräcklig omvärldsbevakning inom ramen för vilken tillgängliga systemstöd kvalitet och ändamålsenlighet har undersökts?
- ▶ Har nämnden på ett ändamålsenligt sätt åtgärdat de risker som följer av en manuell hantering i verksamheten?

Granskningsinsatsen är översiktlig och våra bedömningar i denna utökning utgör endast en del av revisionens samlade bedömning i den grundläggande granskningen.

1.3. Metod

Den utökade granskningen har genomförts dels genom en kartläggning av tillgängliga systemstöd, dels genom intervjuer med företrädare för verksamheten.

Kartläggningen består i att översiktligt undersöka vilka systemstöd som erbjuds på marknaden och i vilken utsträckning med jämförbara kommuner använder dem.

Intervjuer har genomförts med överförmyndarnämndens presidium och överförmyndarchef.

2. Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i kommunen har EY genomfört en utökad grundläggande granskning med fokus på Överförmyndarnämndens systemstöd. Syftet har varit att besvara två revisionsfrågor.

Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig omvärldsbevakning inom ramen för vilken tillgängliga systemstöd kvalitet och ändamålsenlighet har undersökts. Bedömningen baseras på att nämnden och verksamheten kan styrka att det dels upprättats en dokumenterad omvärldsanalys, dels att det sker löpande omvärldsbevakning inom ramarna för deltagandet i föreningens Sveriges överförmyndare.

Vi bedömer att nämnden bara delvis på ett ändamålsenligt sätt åtgärdat de risker som följer av en manuell hantering i verksamheten. Bedömningen baseras dels på att nämnden och verksamheten kan styrka ett aktivt arbete med intern kontroll och egenkontroll, dels på att alla önskvärda moment inom egenkontroll av manuell ärendehantering (t.ex. stickprov) inte genomförts under 2022.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi överförmyndarnämnden att:

- ▶ Genomföra samtliga kontrollmoment i internkontrollplanen inom området ärendehandläggning.
- ▶ Säkerställa att planerad egenkontroll inom verksamheten dokumenteras, genomförs och följs upp.

3. Granskningsresultat

3.1. Nämndens omvärldsbevakning

3.1.1. Iakttagelser

Vi har tagit del av "Förstudierapport – Digitalisering av Överförmyndarenheten i Umeåregionen". Dokumentet är upprättat 2017-06-30. Var i den kommunala beslutsorganisationen dokumentet är upprättat framgår inte. I förstudien beskrivs att:

- Överförmyndarenhetens arbetsuppgifter består främst i att rekrytera och utbilda gode män, förvaltare och förmyndare samt att utöva tillsyn över dessa. Interaktionen med dessa är i mångt och mycket blankettbaserad, vilket genererar en hel del manuellt arbete.

Syftet med förstudien var därför att:

- Utredda hur överförmyndarenheten kan effektivisera verksamheten genom att digitalisera den i större utsträckning än vad som är fallet i dag. T.ex. ser man möjligheten att ställföreträdare ska kunna registrera sina årsräkningar digitalt.

Överförmyndarenhetens ambition var att vara igång med nytt (digitaliserat) arbetssätt till årsskiftet 2017-2018. De volymkrävande arbetsuppgifterna skulle prioriteras:

- Registrering av årsräkningar och redogörelser.
- Arvode för gode män till ensamkommande flyktingungdomar.
- Ansökan om uttag från spärrat konto.

Utredningen innehåller en omvärldsbevakning¹ avseende andra kommuners digitalisering av medborgarinteraktionen, dvs. sätt att initiera ett ärende för externa aktörer (ställföreträdare och potentiella ställföreträdare). Omvärldsbevakningen visar att det finns tre huvudsakliga sätt att initiera ett ärende för externa aktörer, pappersblankett (samtliga kommuner), webbformulär (5 av 6 kommuner) samt e-tjänst (2 av 6 kommuner).

I omvärldsbevakningen identifieras de två verksamhetssystem för överförmyndare som fanns på marknaden 2017, Wärna och Provisum. Verksamhetssystemen är utvärderade av överförmyndarenheten utifrån fyra funktionella områden samt perspektiven ekonomi (kostnad) och tid:

1. Inlämning och redovisning av årsräkningar & tillgångar
2. Ärendehantering
3. Meddelandefunktion
4. Lagring av bifogade handlingar tillhörande akten

Av utvärderingen framgår bl.a. att Wärna, som överförmyndarenheten använde, saknade stöd för ärendehantering. Av utvärdering framgår även att Provisum har stöd för ärendehantering samt är

¹ Genomgång av överförmyndares hemsidor i Alingsås, Halmstad, Lidköping, Västerås, Ängelholm och Örebro. Val av kommuner skedde slumpvis.

mer fördelaktigt utifrån perspektiven ekonomi och tid. Sammanfattningsvis är vår tolkning av utfallet att Provisum bedöms nå en högre grad av måluppfyllelse än Wärna, även om detta inte beskrivs uttryckligen i utredningen.

Av intervjuer framkommer att:

- Överförmyndarnämndens uppdrag under mandatperioden 2019-2022 har varit att effektivisera verksamhetens processer genom digitalisering.
- Nämnden upplever att digitaliseringen av medborgarinteraktionen kommit längre än digitaliseringen av ärendehantering. Dvs. det kvarstår arbete med att effektivisera ärendehantering.
- Wärna och Provisum är fortfarande de vanligast förekommande verksamhetssystemen.
- En majoritet av kommunerna som är aktiva i Föreningen Sveriges Överförmyndare (FSÖ²) använder Wärna. Färre kommuner använder Provisum, vilket påverkade Umeås beslut att fortsätta använda Wärna.
- Efter genomförd förstudie fattades beslut att uppgradera Wärna till Wärna Go. Uppgraderingen genomfördes i syfte att förbättra systemstödet för ärendehantering (2). Idag sker ärendehantering delvis manuellt och delvis digitalt. Som en konsekvens av detta arbets sätt sker ärendedokumentationen delvis i fysiska akter och delvis i digitala akter i Wärna Go. Här noterar vi att Länsstyrelsen riktar kritik mot den delade dokumentation i genomförd inspektion per november 2022.
- Under 2022 infördes eWärna, vilket möjliggör att ställföreträdare elektroniskt lämnar in och redovisar årsräkningar och tillgångar (1).
- Wärna Go stödjer digitala meddelanden (3). Syftet med funktionen är att via systemet kommunicera med ställföreträdare genom digitala myndighetsbrevlådor, tex Kivra.
- Överförmyndarverksamheten i Umeå har via Sveriges kommuner och regioner (SKR) deltagit i en förstudie kring säker digital kommunikation. Syftet har varit att kartlägga överförmyndarnas behov. Framför allt finns ett behov av att kunna skicka digitala brev till ställföreträdare och myndigheter. Idag sker kommunikationen från överförmyndarverksamheten via fysiska brev. Förstudien genomfördes under 2021. Inga kommunala beslut var fattade vid tidpunkten för vår granskning. Detta innebär att funktionen för digitala meddelanden i Wärna Go ej är aktiverad och att det saknas en tidsplan för när funktionen kommer att tas i bruk.
- Överförmyndarverksamheten upplever även att det är svårt att få ställföreträdare att ansluta sig till digitala brevlådor.
- Umeås överförmyndarverksamhet är aktiv i FSÖ. Föreningen anordnar årliga konferenser och studiedagar, där ett fokusområde är digitalisering. Årskonferensen och studiedagarna möjliggör erfarenhetsutbyte. De intervjuade konstaterar att den generella uppfattningen inom FSÖ är att utbudet av systemstöd för verksamheten varit relativt oförändrat under den senaste mandatperioden. De intervjuade betonar även att det idag saknas nationell samordning, tex. via SKR, gällande systemstöd för överförmyndare.

² Föreningen Sveriges Överförmyndare är en ideell förening med över 800 medlemmar. Verksamheten består bland annat i att anordna utbildningssträffar för föreningens medlemmar, arrangera studiedagar och specialutbildningar samt i att yttra sig i olika frågor med koppling till överförmyndarområdet. Föreningen vänder sig till förtroendevalda, tjänstemän och andra personer med intresse av överförmyndarfrågor.

- Överförmyndarverksamhetens systemadministratör ingår i leverantörens kommunala referensgrupp tillsammans med andra överförmyndare. Referensgruppen har årliga träffar i syfte att diskutera systemets nuvarande funktionalitet, önskemål från kommunerna samt leverantörens planerade utveckling.
- Under 2023 ska eWärna Go införas. Enligt de intervjuade har det uppdaterade systemet ett antal fördelar:
 - Ställföreträdare kan använda systemet via mobiltelefon/surfplatta.
 - Granskning av ställföreträdarnas redovisning möjliggörs direkt via system. Därmed slås plattformarna Wärna Go och eWärna ihop.
 - Direktkommunikation med ställföreträdarna förenklas, tex. vid behov begära in kompletterande redovisningsunderlag.
 - En automatgranskningsfunktion införs. Innan skarp drift kommer funktionaliteten att testas.
- Överförmyndarverksamheten är överlag nöjd med det systemstöd som används idag, framförallt utifrån ett medborgare/ställföreträdarperspektiv.

3.1.2. *Bedömning*

Revisionsfråga: Har nämnden säkerställt en tillräcklig omvärldsbevakning inom ramen för vilken tillgängliga systemstöd kvalitet och ändamålsenlighet har undersökts?

Bedömning: I allt väsentligt

Bedömningen baseras på att nämnden och verksamheten kan styrka att det dels upprättats en dokumenterad omvärldsanalys, dels att det sker löpande omvärldsbevakning inom ramarna för deltagandet i FSÖ.

3.2. Riskhantering

3.2.1. *lakttagelser*

Vi har tagit del av överförmyndarnämndens riskanalys och internkontrollplan 2022. Dokumentet är upprättat 2021-11-12 och innehåller tre delar:

1. Riskinventering
2. Riskvärdering
3. Riskhantering

Av dokumentet framgår att nämnden ska vara delaktig i arbetet med riskinventering och riskvärdering. Nämndens förvaltning ansvarar för att ta fram förslag på riskhantering. Av riskinventeringen framgår att nämnden identifierat fem risker, samtliga inom kontrollområdet "Myndighetsutövning". Riskerna har givits ett riskvärde utifrån en bedömning av sannolikheten att felet ska inträffa och konsekvensen av felet för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter. Direkta och omfattande åtgärder ska finnas med i internkontrollplanen vid

riskvärde 12-16 (rödmarkerat). Åtgärder för att minska risken ska finnas med i internkontrollplanen vid riskvärde 4-11 (gulmarkerat).

2022 års internkontrollplan innehåller en rödmarkerad risk och tre gulmarkerade risker. Eventuell kostnad, ansvarig samt hur åtgärder ska följas upp och återrapporteras framgår av dokumentet. Av riskanalysen framkommer inte att nämnden identifierat några specifika risker med anledning av manuell handläggning (myndighetsutövning).

Av intervjuer framkommer att:

- Överförmyndarnämnden ser positivt på Länsstyrelsens tillsyn. Nämnden är också överlag tillfreds med verksamhetens arbete med intern kontroll och egenkontroll.
- I syfte att hantera de risker som följer av en manuell handläggning i verksamheten har granskningsrutinerna reviderats. Vi har tagit del av:
 - Granskningsrutin årsräkning
 - Granskningsrutin förteckning över tillgångar och skulder
- Rutinerna revideras årligen av överförmyndarchef. Inför 2023 har revideringar genomförts med anledning av Länsstyrelsens kritik i inspektion 2022.
- Överförmyndarchef går årligen igenom rutinerna med arbetsgrupperna i Umeå och Örnsköldsvik.
- Medarbetarna får löpande kompetensutveckling via SKR.
- Därutöver genomförs löpande samverkansträffar inom verksamheten där man diskuterar aktuella handlägningsfrågor. Ambitionen är att ha ett arbetsklimat som inkluderar kollegial bedömning/utvärdering.
- Det förekommer att överförmyndarchef och handläggare gör stickprov för att kontrollera följsamhet till rutiner. Dock genomfördes inga stickprov under 2022. Detta med anledning av behov av mer omfattande revideringar av rutinerna. Ambitionen är att genomföra stickprov under 2023.

Riskanalys							Internkontrollplan 2022			
Nämnd:		Överförmyndarnämnden					Överförmyndarnämnden			
Upprättad:		2021-11-12								
Steg 1 - Riskinventering ska nämnden vara direkt delaktig i			Steg 2 - Riskvärdering ska nämnden vara direkt delaktig i				Steg 3 - Nämndsansvarig chef tar fram förslag som beslutas av nämnd			
Kontrollområde	Identifierad risk	Nr	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Rekommenderad riskhantering	Nr.	Inriktning för riskhantering från nämnd	Åtgärd	
Myndighetsutövning	Svårigheter att rekrytera nya ställföreträdare	R5	Sannolik	Kännbar	12	Minimera risk	R3	Minimera risk	Utveckla former för att underlätta rekrytering, marknadsföring. Samverkan med andra verksamheter som har arvoderade frivilliguppdrag.	

Bild 1. Exempel riskanalys och interkontrollplan Öfn 2022.

3.2.2. *Bedömning*

Revisionsfråga: Har nämnden på ett ändamålsenligt sätt åtgärdat de risker som följer av en manuell hantering i verksamheten?

Bedömning: Delvis

Bedömningen baseras dels på att nämnden och verksamheten kan styrka ett aktivt arbete med intern kontroll och egenkontroll, dels på att alla önskvärda moment inom egenkontroll av manuell ärendehantering (t.ex. stickprov) inte genomförts under 2022.

Christer Marklund, projektledare

Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Johan Perols, uppdragsledare

Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY